8. Rapportera

Här ger Livsmedelsverket vägledning om hur kraven i lagstiftningen kan uppnås. Vägledningen är inte bindande och utesluter inte andra sätt att uppfylla kraven.

Detta avsnitt ger dig som livsmedelsinspektör förståelse för vikten av att rapportera in utbrottsutredningen till Livsmedelsverket, och att det även ibland kan vara bra att skriva en sammanfattande redogörelse.

Huvudansvarig

Den kommunala kontrollmyndigheten.

Kommunala kontrollmyndighetens ansvar

I vissa fall är i stället Livsmedelsverket eller länsstyrelsen ansvarig kontrollmyndighet.

Livsmedelsverkets ansvarsområden

Länsstyrelsens ansvarsområden

Steg i detta moment

- Rapportera utbrottsutredningen till Livsmedelsverket i ett formulär på Livstecknet.
- Vid större eller särskilt lärorika utbrott – skriv även en sammanfattande redogörelse.
- Upprätta omedelbart ett RASFF-meddelande om du upptäcker hälsofara i livsmedel som kan finnas hos anläggningar som inte ligger under din kontrollmyndighets kontrollansvar.
- Meddela omedelbart till kontaktpunkten för RASFF på Livsmedelsverket vid fynd av salmonella, alltså under pågående utredning.

Rapportera utbrottet till Livsmedelsverket

Den kommunala kontrollmyndigheten är skyldig att efter genomförd utredning snarast rapportera resultatet av utredningen till Livsmedelsverket, detta enligt 4 § LIVSFS 2005:7. Rapporteringsskyldigheten omfattar även dricksvattenburen smitta, se 3 § livsmedelslagen enligt vilken vatten jämställs med livsmedel. Att rapportera utredningsresultat från enstaka fall är inget krav, men Livsmedelsverket välkomnar även dessa resultat. Det gäller även fall av histaminförgiftning.

Rapportera i ett särskilt rapporteringsformulär på Livstecknet. Notera att det finns ett formulär för dricksvatten och ett för livsmedel samt okänt livsmedel.

Där finns även en vägledning till de två rapporteringsformulären. De innehåller bland annat kriterier för när rapportering ska ske. Ett kriterium för att rapportera är att symtomen har visats eller misstänks bero på intag av livsmedel. Detta kriterium avser myndighetens bedömning. Vidare nämns ett kriterium att drabbade har företrädesvis mag-tarmsymtom. Detta kriterium ska inte tolkas som att det utesluter symtom av till exempel histaminförgiftning eller andra agens som omfattas av vägledningarnas definition av livsmedels- och dricksvattenutbrott.

Livsmedelsverket gör sedan årligen en sammanställning av alla kommuners inrapporterade utbrott och fall. De inrapporterade utbrotten används även för rapportering till EFSA som årligen publicerar en rapport med data från alla medlemsstater.

Utbrottsrapportering

EFSA:s årliga rapport

Rapportering är avgörande för framtida smittskyddsarbete

Det är mycket viktigt att du rapporterar utbrottet efter att utredningen är klar. Rapporteringen är obligatorisk

och hjälper Livsmedelsverket att

- förhindra framtida utbrott
- se vilka kontrollinsatser som behövs
- fatta korrekta beslut i det framtida smittskyddsarbetet
- dra generella slutsatser och upptäcka utvecklingstendenser
- samla erfarenheter och skärpa beredskapen.

Vid större eller särskilt lärorika utbrott – skriv en sammanfattande redogörelse

Kommunerna har olika system för att dokumentera utbrott/enstaka fall. Oavsett i vilken kommun du arbetar bör du vid större eller särskilt lärorika utbrott skriva en sammanfattande redogörelse av utbrottet och utredningen. Det görs tillsammans med andra involverade myndigheter. Den sammanfattande redogörelsen kan vara i form av en dag-för-dag beskrivning av den aktuella utredningen eller i en annan form som bedöms vara lämpligt.

Hur kan den sammanfattande redogörelsen komma till nytta?

- Upprepade händelser som dokumenterats väl, kan hjälpa Livsmedelsverket att ta fram nya råd och rekommendationer till företag eller konsumenter om hur de bör hantera livsmedel. Det kan förhindra kommande utbrott.
- Den kan hjälpa berört företag att undvika liknande misstag framöver.
- Den underlättar för er att använda utbrottet som ett pedagogiskt exempel.
- Den visar vilket arbete ni har lagt ner och hjälper er att motivera avgifter för extra offentlig kontroll vid utredningen.
- Den kan bli ett viktigt underlag vid en eventuell rättsprocess, exempelvis om någon skulle dö av matförgiftning.

Skicka gärna er sammanställning till Livsmedelsverket och Folkhälsomyndigheten.

Rapportera omedelbart hälsofaror i livsmedel via RASFF

Om du under en pågående utredning upptäcker en hälsofara i ett livsmedel eller foder som spritts till anläggningar som inte ligger under din kontrollmyndighets kontrollansvar ska ett RASFF-meddelande upprättas (Rapid Alert System for Food and Feed). På så vis når informationen andra kontrollmyndigheter som kan vara berörda.

RASFF-rapportering

Vid frågor vänd dig till den nationella kontaktpunkten för RASFF gällande livsmedel på Livsmedelsverket.

Kontaktuppgifter RASFF och AAC (Inloggningsuppgifter till Livstecknet krävs för denna länk)

Rapportera salmonella omedelbart

Om det i samband med utredningen har gjorts fynd av salmonella i ett livsmedel ska kontrollmyndigheten anmäla fyndet till Livsmedelsverket, detta enligt 17 § LIVSFS 2005:21.

Salmonellarapportering

Senast uppdaterad 30 april 2026 Ansvarig grupp ROR_LH